

Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

05 травня 2022 року

м. Надвірна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «НАДВІРНЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НТУ»
Циклова комісія інформаційної діяльності**

**ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ
В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ ОСВІТІ, НАУЦІ ТА ПРАКТИЦІ**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
05 травня 2022 року**

**Надвірна
2022**

УДК 004:[37:02](477)(043)

Е 50

Матеріали подані в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Плитус О.С., к.і.н., голова циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», Трачук Л. Ф., к.і.н., викладач циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

Рекомендовано до видання методичною радою
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»,
протокол №6 від 12 травня 2022 р.

Е 50 Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці : тези доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 травня 2022 року. – Надвірна : ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», 2022. – 160 с.

Збірник містить тези доповідей результатів актуальних досліджень ролі Інтернету як сучасного провідного каналу комунікації; особливостей застосування електронних комунікацій у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бібліотечній та архівній справі; проблем викладання дисциплін соціокомунікаційного циклу.

Розрахований на науковців, викладачів і здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, представників органів державної влади та місцевого самоврядування.

УДК 004:[37:02](477)(043)

СЕКЦІЯ 3. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТОЧКИ РОСТУ

Данилюк Д., Сілкова Г. Методи аналітичного опрацювання документного контенту та їх застосування в роботі інформаційних установ.....	54
Гасуляк С. Р., Веремчук О. В. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки ЗВО в системі обслуговування користувачів.....	57
Заблоцька В. В. Канали комунікації книгозбірні в інформаційному просторі.....	60
Мовчан К. М. Веб-сайти бібліотеки – сучасний комунікаційний канал.....	63
Будяненко Н.-Є. В., Мовчан К. М. Бібліотечні сервіси в освітньому просторі.....	64
Бузаші М., Веремчук О. В. Електронні технології формування бібліотечних фондів.....	66
Приходько Н. І. Відеоконтент як засіб популяризації електронної бібліографічної продукції.....	69
Сеняк Я. М. Бібліотеки закладів вищої освіти в епоху інтернет-комунікацій.....	71
Теличко Т. М. Інформаційно-комунікаційні технології бібліотеки як складова активізації освітнього процесу.....	75
Воробель С. І. Регіональний інформаційний портал «Тернопільщина» в системі електронних комунікацій Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки.....	78
Гринішак В. Ю. «Бібліотека, яка не знає стін, крім стін світу».....	82

СЕКЦІЯ 4. ОСВІТА І ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Палеха Ю. І. Гуманізація підготовки фахівців галузі соціальних комунікацій.....	86
Нагорний Р. В., Дребот С. Д. Електронні комунікації в організації внутрішньої системи забезпечення якості освіти ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».....	90
Плитус О. С. Електронні комунікації в організації роботи циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»...	93
Скрипник В. С., Ферштей І. Л. Електронні освітні ресурси як основа сучасного освітнього середовища закладу фахової передвищої освіти.....	96
Олійник Г. Я., Остафійчук Т. Д. Освіта і електронні комунікації в сучасному суспільстві.....	98
Бондар В. Д., Шершньова О. В. Асоціативне наповнення понять «бібліотечна справа» та «архівна справа» (на прикладі здобувачів вищої	

було присвячено комплексній тематиці (вміст публікацій являє собою комплекс 2 чи навіть 3 змістових одиниць), що говорить про багатоаспектність, багатогранність обраних науковцями тем.

З нашого погляду, запропоновані шляхи розширення тематики є реальними та здійсненими, а така тематика буде цікавою для цільової аудиторії читачів журналу «Краєзнавство», а головне, сприятиме визначенню історичної самобутності українського народу та його ролі у світових процесах формування національної свідомості та особливостей утворення української держави, що відповідає відновленню історичної правди, що відповідає викликам сьогодення.

УДК 027.7

Гасуляк С. Р., Веремчук О. В.

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ БІБЛІОТЕКИ ЗВО В СИСТЕМІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Одним із основних завдань бібліотеки закладу вищої освіти (ЗВО) є сприяння інформаційному забезпеченню науки та освіти, підвищення рівня представництва університетської науки в інформаційному просторі. Бібліотеки ЗВО в своїй діяльності активно впроваджують сучасні комп'ютерні технології, за допомогою існуючих можливостей Інтернету створюють електронні інформаційні ресурси, організовують доступ до віддалених та локальних джерел інформації.

Метою нашого дослідження є висвітлення електронних інформаційних ресурсів наукової бібліотеки ЗВО в системі обслуговування користувачів, на прикладі наукової бібліотеки Мукачівського державного університету (МДУ).

На сьогодні бібліотека МДУ є потужним науково-освітнім, інформаційним, культурно-просвітницьким центром, пріоритетними напрямками роботи якого є підвищення якості обслуговування читачів засобами новітніх інформаційних технологій, удосконалення віртуального середовища для користувачів, надання доступу до світових інформаційних джерел, всебічне сприяння науковій, навчальній, виховній діяльності університету. У поточному 2022 році єдиний бібліотечний фонд бібліотеки становить понад 180 тис. документів. Основну частину фонду складає навчальна література українською мовою (біля 80%).

Останніми роками, у зв'язку з введенням карантину в країні, домінуючими у роботі бібліотеки стали онлайн-послуги. Студенти, науково-педагогічні працівники МДУ та інші користувачі все більше й частіше використовують електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки. Так, за даними річного звіту у 2021 році було зафіксовано 104120 відвідувань, з них – 100378 звернень до веб-ресурсів бібліотеки. Всього було зареєстровано 56340 користувачів, у тому числі 54200 віддалених авторизованих користувачів, з яких 4790 – студенти.

Важливим інформаційним ресурсом, інструментом для просування діяльності університетської бібліотеки є веб-сайт (<https://msu.edu.ua/library/>), який представляє всі її можливості та різноманіття інформаційних ресурсів. Сайт є віртуальним входом у бібліотеку, що надає доступ до її дистанційних послуг: «Віртуальна довідка», «Дистанційне замовлення електронних документів», «Віртуальні виставки», «Електронний читальний зал», «Електронний каталог», «Центр європейської інформації».

Електронний каталог дає можливість ознайомитись з усіма наявними у фонді наукової бібліотеки документами. Пошук здійснюється за автором, темою, назвою, роком, мовою та видом видання тощо. За статистикою, минулого року кількість запитів перевищувала більше 50 тисяч. Шукали літературу навіть іноземними мовами – більше 15 тисяч разів. Студенти мають змогу знайти потрібні їм навчально-методичні матеріали. Цей ресурс щоденно використовують тисячі студентів.

Для задоволення науково-інформаційних потреб користувачів бібліотека МДУ за допомогою послуги «Електронний читальний зал» надає доступ до читальних залів провідних світових електронних бібліотек, що значно покращує якість підготовки до занять як студентів, так і викладачів, особливо під час дистанційного навчання. Користувачам пропонуються електронні ресурси вільного доступу: електронні архіви і бібліотеки України; електронні журнали, підручники; інституційні репозитарії українських закладів вищої освіти; іноземні електронні ресурси; електронна художня література та інше.

З метою підвищення рівня обізнаності користувачів бібліотеки з євроінтеграційними процесами, надання вільного доступу до інформації про Європейський Союз, його історію, інституції, членство, основні установи ЄС та інформаційні джерела в науковій бібліотеці МДУ створено он-лайн «Центр європейської інформації», який забезпечує відкритий доступ до літератури та інших матеріалів з питань європейської інтеграції, яка постійно поновлюється в он-лайн режимі, інформує про проведення конкурсів, семінарів на тему євроатлантичної інтеграції України.

Досить поширеною в університетській бібліотеці є онлайн послуга «Дистанційне замовлення електронних документів». Звернення до цього ресурсу дає можливість користувачам отримати скан-копії необхідних документів або їх частини (важливо ввести лише назву потрібного документу або тематику). Працівники бібліотеки сканують потрібні документи та відправляють їх на електронну пошту замовникам. Це значно пришвидшує та полегшує інформаційний пошук для користувачів. Цією послугою у 2021 році скористалися більше 30 тисяч разів. Це свідчить про важливість цього електронного інформаційного ресурсу.

Такий електронний ресурс як «Віртуальні виставки» знайомлять користувачів бібліотеки з визначними подіями в нашій Україні, університеті, бібліотеці. Відвідують цей сайт сотні студентів та знаходять цікаві факти та інформацію щодо свят, пам'яток тощо. Окрім того, на сайті розміщено постійну віртуальну виставку «Праці викладачів університету».

За допомогою віртуальних довідкових служб забезпечується оперативність отримання інформації для користувача. Бібліотека виконує різні види довідок:

- адресна бібліографічна (про наявність в бібліотеці конкретної книги чи статті);
- тематична бібліографічна (запит з конкретної теми, консультація з бібліографічного опису та складання списків літератури до рефератів та наукових робіт);
- уточнювальна бібліографічна (уточнення відомостей про окремі відсутні або невірно зазначені елементи бібліографічного опису);
- фактографічна (конкретні відомості статистичного, хронологічного характеру із зазначенням джерела інформації);
- отримання класифікаційних індексів УДК на документ (статтю, тез доповіді, дисертації тощо).

Зокрема, у 2021 році всього було виконано 34605 довідок (в автоматизованому режимі 28330), з яких 33780 – тематичні бібліографічні довідки, 825 – отримання класифікаційних індексів УДК на документ.

У 2017 році науковою бібліотекою МДУ був створений інституційний репозитарій MSU Repository (<http://dspace.msu.edu.ua:8080/>), основна мета якого – сприяння зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі; збільшення цитованості наукових публікацій вчених університету; забезпечення вільного та безкоштовного доступу до них через мережу Інтернет; систематизація, зберігання в електронному вигляді повних текстів творів. В інституційному репозитарії розміщується переважно наукова та навчальна література викладачів університету. Користувач має змогу обрати та переглянути електронний варіант необхідного йому документу. Наразі репозитарій налічує близько 8478 документів: наукових публікацій, авторефератів, дисертацій, монографій, підручників та навчальних посібників, наукових робіт студентів. Праці викладачів університету користуються попитом, про що свідчить статистика використання цих ресурсів. Зокрема, за 2021 рік до інституційного репозитарію нараховано 11280 звернень. Доступ до основної повнотекстової бази даних мають лише зареєстровані користувачі. Електронним документом можна скористатися у будь-який час при наявності читацької картки та точки доступу до мережі Інтернет.

На допомогу науковцям, аспірантам університету бібліотека розміщує корисні посилання на відповідні інтернет-ресурси, здійснює допомогу з реєстрації в наукометричних базах даних та створення профілю вченого, перевірку на плагіат у Unicheck, оформлення бібліографічних списків літератури.

Місія сучасної бібліотеки – допомагати читачам вчитися компетентно споживати будь-які повідомлення в мас-медіа та вміти створювати свій власний медіа-продукт. З цією метою на сайті бібліотеки МДУ розміщено добірку матеріалів про медіаграмотність: «Як розпізнати фейкові новини», «Media IQ»,

«Медіаосвіта і медіаграмотність», «Новинна грамотність», «МедіаДрайвер» та інші. З метою вдосконалення інформаційної роботи бібліотека на сайті створила сторінки: «Академічна доброчесність», «Медіаграмотність: корисні матеріали», «Науковцю».

Отже, сучасна наукова бібліотека ЗВО – це комплексний медіацентр, у якому можна задовольнити будь-яку інформаційну потребу і навчального, і просвітницького, і науково-дослідного плану. Зокрема, основними електронними інформаційними ресурсами бібліотеки ЗВО є: репозитарій повнотекстових документів; електронне довідково-інформаційне обслуговування; електронний читальний зал; віртуальні виставки; електронна доставка документів (дистанційне замовлення документів); електронний каталог бібліотеки.

УДК 027.625:004

Заблюцька В. В.

Рівненська обласна бібліотека для молоді, м. Рівне

КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ КНИГОЗБІРНІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Епоха інформаційних технологій створює умови для ефективного розвитку сучасного суспільства, в якому засоби комунікації стали невід'ємною складовою життя людей у всіх сферах діяльності, частиною життя підлітків і сучасної молоді.

Сучасне становище бібліотек в інформаційному середовищі змушує їх постійно підвищувати свій імідж, активізувати всі зусилля для того, щоб довести важливість та необхідність. Як говорив всім добре відомий Білл Гейтс: «Якщо вас немає в Інтернеті, вважайте, що ви не існуєте». І якщо часто місцеві ЗМІ не завжди можуть надати потрібну інформаційну підтримку, то соціальні мережі дають можливість найбільш оперативно анонсувати діяльність бібліотеки широкому колу онлайн користувачів [1]. Тому ми вважаємо, що для популяризації бібліотечної справи не можна випускати з поля зору можливості, що відкриває інтернет.

Актуальність теми. Статистичні дані свідчать, що 46% населення усієї планети користується соціальними мережами, а це більше, ніж 3,5 млрд людей. Загалом 20 соціальних мереж нараховують понад 200 млн активних користувачів за місяць [2].

Найпопулярнішими соціальними мережами світу та безпосередньо України серед користувачів вже довго залишаються Facebook, YouTube, Instagram, Telegram та Twitter. Саме тому, важливим моментом є не втратити цю унікальну можливість й бібліотекам, адже спілкування на відстані з читачами й потенційними користувачами відкриває нові можливості. Звісно, основне поле діяльності бібліотек це безпосереднє обслуговування і книговидача, але ніхто не забороняє здійснювати популяризацію читання

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>